

Christiane Gammeltoft-Hansens prædiken

12. søndag efter trinitatis

Taler

Christiane Gammeltoft-
Hansen
Sognepræst

Dato

27. august 2023

Sted

Lindevang Kirke, København

Nogle minutter tager kun et sekund at beskrive. Det er minutter, der føjer sig ind i rækken af andre minutter og tilsammen udgør vores hverdag.

Andre minutter bliver vi aldrig færdige med. De fylder mere, end hvad urskiven ellers viser. Det er de afgørende minutter i vores liv:

Minuttet da barnet første gang trækker vejret på fødestuen. Minuttet da smerten letter og det igen er til at holde ud at være til. Minuttet da en dør åbner sig i et hjørne af sindet og bag den er et stort lyst rum, i hvilket vi frit kan trække vejret.

Vi kalder dem sjældent et under, for mirakler føler vi os ikke fortrolige med. Men de mættede minutter ankommer ikke desto mindre med deres særlige betydning og fornyede frihed.

Markus fortæller om et af disse mættede minutter. En finger i et øre, en tunge rakt frem og ord der siges én gang, men lyder som et evangelisk omkvæd. Luk dig op! siger Jesus, og der bliver åbnet op for et menneske, så det kan meddele sig igen. Hvem ville vi også være, hvis vi ikke kunne give os til kende. Det ville være som om, vi ikke rigtig var til. På den måde er det som en skabelse i dette mættede minut. Ordene ”Luk op” kalder et menneske frem på ny.

Det naturligste af alt er ellers at tale. Vi taler bare, tænker ikke nærmere over det. Det gælder også de stumme. Deres sprog er bare et andet end det lydlige. Ubesværet kommer sproget indefra – indtil det så ikke gør det alligevel.

Hvad er det, der kan få os til at tie stille? Gøre os tavse?

Måske synes vi ikke rigtig, vi har noget vigtigt at bidrage med? Eller vi tænker, at andre kan sige det meget bedre? Indimellem bliver det da også bare til snak og klicheer der skøjter rundt på overfladen. Indimellem kommer vi endda til at gøre ondt værre. Påståeligt kan vi finde på at stille os frem, som læser vi op af stentavler og dømmes efter dem. Klicheer og påståelighed, når det begrænser sig til det, er der vel ikke noget at sige til, at vi kan blive lidt stille?

Men et menneske, der ikke giver sig til kende, lukker sig for samtaleens mulighed. Et menneske, der ikke giver sig til kende, trækker sig fra det fælles. Og overlader vi vores stemme til andre,

glemmer vi, at hver stemme har sin egen klang, og denne klang er vigtig for helheden.

Luk dig op! lyder det fra evangeliet. Vi kan finde på at tie, når vi fejler eller vi bare ikke synes, vi har ordet i vores magt. Men det er for ensidigt. Det er ikke kun os, der har ordet. Det er også ordet, der har os. Ordene er ikke bare vores egne. Ordene er også nogle, vi får givet. Evangeliet er livgivende ord, vi får foræret. Ord der fortæller vores liv større, end vi kan fortælle det selv.

Når sproget kommer ubesværet indefra, hvem ved, måske det så er det, der er på færde. At vi pludselig siger tingene ligeud og siger det, der skal siges, fordi vi får ordene givet. Hvem ved, måske der dybt inde er et åndeligt ordforråd, som vi får lov at øse af og som gør, at vi mellem alt det andet, vi går rundt og siger også får sagt noget af betydning. Ordene kommer ud af vores mund, men kommer med en indsigt, som vi ikke kunne have sagt os selv.

Det kan godt være, vi synes, det til tider er nemmere at holde mund og lade andre tale. Men det er en ulidelig lethed at bære at overlade samtalen til andre. Selvfølgelig kan det siges bedre og det kan helt sikkert siges mere sandt, end i de formuleringer vi kæmper med. Men hvis ordene presser sig på indefra, hvem ved, måske det er Ånden, der vil låne vores stemme, som sit talerør. Et indre kald til at lukke op og indgå i Åndens tjeneste – give de livgivende ord, vi selv har fået, videre til andre.

Mens nogle tier frivilligt, er der andre, der gerne vil tale. Men de holder sig alligevel tilbage med det, fordi de fornemmer, at magtesløsheden de er ramt af,

gør andre beklemte. De ville gerne fortælle om det, de har kæmpet med og det der har været svært i deres liv. At helvede ikke er en fantasi, men noget de har været igennem. Men omgivelserne bliver så mærkeligt stille og det smitter af på dem.

Måske burde de også hellere glemme, lyder de velmenende råd. Prøve at lægge det, der gjorde ondt bag dem og i stedet lade sig optage af andre ting. Ikke fortælle om sammenbruddet i det private liv eller sammenbruddet i det fælles liv, de engang havde, men har måtte forlade. Tænk på noget andet er opfordringen.

Luk op! lyder det igen fra evangeliet. Luk jeres øre op. Et menneske der ikke kan dele sin livsfortælling, bliver forsigtig. Det mister sine naturlige reaktioner. Mister at kunne give umiddelbart udtryk for sine følelser. At lytte til et menneske, er at give et menneske lov til at være til.

Luk op! Det kan måske lyde som en opfordring til at gøre noget selv. Som de velmenende råd, der har det med at ligne hinanden, uanset om det er opfordringer til at begynde at meditere, løbe eller gå i gang med at strikke. Det er da heller ikke fordi, der ikke kan være gode ideer at hente i det og at rådene kan aflaste og hjælpe. Men hvis rådene er det eneste, vi møder hinanden med, kan vi få det til at lyde som om, at vi selv kan handle os ud af alt det, der er svært og gør ondt i vores liv.

Luk op! Det er et himmelsk ord, der skaber, hvad det siger.

Luk op! Det er en dør, der åbnes for den, der ikke kan åbne den selv.

Luk op! Det er et opstandelsesråb. Et råb der gør opstand imod det, der ikke er, som det skal være.

Jesus har bevæget sig ud i yderkanten, ud til et fjerntbeliggende sted. Magtens centrum ligger langt derfra. Dette er periferien. Hører Gud til dér. Tydeligvis ifølge evangeliet.

Jesus er ikke inviteret. Han er selv taget af sted. Han afventer ikke først en trosbekendelse af et menneske, der er ramt og blevet stille. Han forlanger heller ikke en erkendelse af det, der kunne have været bedre. Alt det der burde være

sagt og hørt, men ikke blev det.

Ude på et afsidesliggende sted er der et møde. Det er som en fremkaldervæske. Et menneske kommer til sig selv, træder frem med ansigt, skikkelse, stemme. Ingen stemme er ubetydelig, intet menneske er overladt til sig selv. Et evangelisk mættet minut gør dette tydeligt.

Det kan godt være, at vi finder det fremmed at tale om mirakler, for hvad ved vi om det, og hvad har dette ene mirakel med os og vores liv at gøre. Og dog er der åbninger i vores liv. Mættede minutter som det tager lang tid at beskrive. Minutter vi aldrig kommer bag om og som aldrig bliver gennemskuelige, fordi de kaster mere mening af sig, end vi kan samle op og begribe.

Når vores samtaler bliver fortrolige og vedkommende, er det, når vi taler med hinanden om disse åbninger. Og når vi forsøger at sætte ord på de mættede minutter, fornemmer vi, at vi kommer længst med hjælp fra det åndelige ordforråd.

Engang på et fjernt sted og dog i vores verden fik en mand hørelsen og sproget tilbage. Luk op! lød det, som et ekko af det første skabelsesord. Luk op! siges det også i vores tid og på vores sted. Og livgivende ord ankommer stadig som en gave. Ord der slår hul ind til en større virkelighed og hjælper os til at forbinde os med den.

Uanset hvad vi kalder det, er der en nøgle i dette "Luk Op!" til at forstå vores tilværelse som andet end et klinisk fænomen. Alt findes her, selv himlen. Ordenes livskraft kan ikke underkendes.

Vi kalder hinanden frem ved at høre efter. Og vi bliver selv kaldt frem og ind i en større sammenhæng ved at høre fortællingen om Gud og mennesker. Om vores situation er forfærdelig, fantastisk eller begge dele. Om vi lever i de minutter, der er flest af eller samler de mættede minutter som skatte i vores sind. Alt bliver samlet op i evangeliet.

Vi kan høre. Vi kan tale. Og vi kan gøre brug af det. Der ligger et kim til livets fortsættelse i det – at vi kan give det videre, vi selv er båret af.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kilde type

Digitalt manuskript

Tags

Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/christiane-gammeltoft-hansens-praediken-12-sondag-efter-trinitatis>